

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntaxis Joa[n]nis Despauterij Niniuit[a]e Berga[rum] diui
Guinnoci ludimagistri**

**Spauter, Johannes de
Argentorati, Anno, M. D. XV.**

Ex qua ui dictio aliqua regatur. Quærenti vires sit pro ratione voluntas
Aisiduousq[ue] usus magnorum gram[m]aticoru[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70853)

Ioannis Despauterij Niniuite.

ab altero non regere, ut molē montiū, regimē est molē & monteis nō est regimē. Vbi notat regula elegantię quā Niger ponit. Si habueris orōnē fixi & mobili, aut in qua, pprietas regit subiectū p duo substantiua, intercedēte cōiunctiōe interim ornatius loqmur (absit semper affectatio, q̄ nihil odiosius ait Fabius) Virgi. Arma uirūq; cano, id est uirū armatū, ut multi dicūt. Idē. Molēq; & mōteis insup altos imposuit. i. molē altorū montiū. Cauēdū ne ab honestate naturaq; discedamus. i. ab honestate naturę, aut naturali rerum, chlamyde & purpura ē indut⁹. i. chlamyde purpurea. Ioānes in manu gestat anulum, aurūq; i. anulū aureū, iuuenū mores & honestatē probo. i. honestos mores iuuenū. Ser. dicit esse figurā metri cā. Virgi. Pateris libamus & auro. i. pateris aureis, dixi explicite uel implicite propter Alyntheton. Terē. Dū etas, metus, magister phibebāt. Potes addere uersum. Hęc interpones substantiū bñ uerbū. Inter hęc ponēs bene uerbū substantiū, ut liber est Ioānis, & etiā habēt uim uerbi substantiui, alij dicūt uerbū ipsum tunc gtm regere, alij a noīe, sed intercedēte uerbo. dic ut uis, quia parū cōfert ad hęc rē quā diligēter q̄rimus.

Ex qua uī dictio aliqua regatur.

Quærenti vires sit pro ratione voluntas
Asiduusq; usus magnorum grāmaticorū.

Alexadrini & qui ante Alexandrū fuerūt (ut opinor) plurimī a doctissimis illis oratoribus poetis, historicisq; ad barbariē deficiētes, ceperunt optima omittētes cōuertī ad nugas magno docētes nihil scire. Fuerūt itaq; hi plurimū impediti circa regiminū uires, neq; sufficiebat dicere liber Petri est latina, quia sunt duo diuersa p rebus accepta substantiua, ideo alterū debet stare in grō, uidebāt em hoc non sufficere, quia q̄siuissent q̄re nō dicimus Ioānes chimere, Petrus uacca. ut uacca petri, debet em esse certa habitudo dictiōis regētis ad rectam. Ea autē habitudo est uis regiminis, ut aiūt, sed qcq; est hęc res pniciosa, & puerulis nō tradēda qbus sufficit dicere authores doctissimi uoluerūt, diceremus liber petri &c. q̄a sunt duo substantiua, sed q̄re nō dicimus petrus libri, q̄a certe nullus est sensus, hoc inquā sufficit pueris, ut q̄re pedo nō habet pes, ut lēdo lest. Certe nulla rō est nisi authorū uolūtas, ut habeo regit actm cornua, ut habes cornua quō autē habeas an, ut uacca in capite tuo, an ut rē possessam, quia habes uaccā quę cornua habet, ergo & tu, an canis sit pater Ioānis. i. pater quē possidet Ioānes, an q̄ genuit Ioānē, nihil moror. scio hanc esse latinā pater ioānis, quia sunt duo substantiua in aliquo bono sensu &c, sed qm diuersę sunt hui⁹ regulę habitudines nō inutiles, p ue

ritate multarū orationū, aut falsitate inquirēda, ideo ut potero paucissimis hanc rem pro curiosioribus perstringam.

Diuersæ habitudines substantiuorū huius regulæ pro curiosis hic positæ non inutiles.

Primū itaq; regens significat rem possessam, ut Liber petri. i. quem possidet uel habet petrus, domus socratis, uulg^o dicit tortes, qd' corruptū esse credit p socrates, ut Sanderus, p Alexander &c. Cucullus pauli, nā cappa nō credimus latine dici, nisi ex docto, pbeī. dñs fundi, & fundus dñi, magister dom^o & domus magistri, aula principis Aulicus qui morat̄ apud principē, curia em̄ rathus, curialis de eadē curia, non est autē q apud principē morat̄, pes Petri est possessio impura (aiunt) quia homo nō est dñs mēbrorū scđm cōsultos, liber Petri est possessio pura. quia libri Petrus est dñs, potest em̄ uēdere &c.

Secūdo, dictio partis regit totū, ut ungula equi, crista galli, pupilla oculi, digitus pedis, sura cruris, nucleus iuglādīs, pūtamē mali, aruina suis, abdomē porci, uertex montis, uortex fluuij, radix mōtis, capitellū turris, pinaculū tēpli, testa ouī, femur anseris, lumbus anseris, mēbrana ouī, armus ouis, petaso suis, clunis porci, fastigiū muri, culmē domus, sūmū imū, mediū urbis. nāq; adiectiua sepe substantiuantur (ut aiunt) ueluti oeculta sapientiē, nuda colli. Tertio, nomē pprietatis regit gtm̄ subiectū, pprietas est accidēs, subiectū est cui pprietas cōuenit, ut species Pauli. i. pulchritudo, eloquētia Cicerōis, fortitudo Hectoris, calliditas Vlyssis, dolor capitis, nigrū corui. i. nigritiua, uelle Petri &c. Quarto, dictio significās rem contētā regit gtm̄ rei cōtinētis, & econuerso, ut sinū lactis, cadus olei, patera uini, acerra turis, doliū ceruisię, herba hortū, uinū uasis &c. Quinto, dictio tēpus significās regit gtm̄ actus, ut tēpus loquēdi, faciēdi, prādēdi &c. spatiiū poenitētię, dies leticię, hora cōnę, dies esuriei uel esurię in q̄ ieiunandū est, sic tēpestas, etas, euiū, sēculū, annus, dies, hora &c. Cōuertit̄ hęc regula, ut iter triū dierū, octo horarū. Sexto, nomē significās platurū regit gtm̄, ut rex Romanorū, dux Burgūdię, princeps sacerdotū, publicanorū, p̄fectus urbis &c. Septimo dictio significās ministrū regit gtm̄, ut quęstor pontificis, scriba regis, cācellarius regis &c. Octauo, dictio significās pximū regit gtm̄, ut uicius petri, cōterraneus pauli, sic socius, sodalis, socer, gener, priuignus uictricus. Et nomē significās cōtrariū, ut inimicus, hostis petri &c. proximum dicimus uel loco uel sanguine uel affinitate &c. Nono uerba substantiua regūt gtm̄, ut iusticię cultor, rigidi seruator honesti